

ρίων ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἁγίου σ. 77—101, Σημειώσεις ἐπεξηγηματικὰς σ. 102—112 καὶ Πίνακα ὀνομάτων καὶ ἐννοιῶν σ. 113—118.

Ἡ διαπραγματεύσεις γίνεται μὲ τρόπον εὐστοχον, ἐξεικονίζοντα τὴν προσωπικότητα τοῦ ἁγίου, τὴν ἀγνότητα τοῦ βίου του, τὸν θρησκευτικὸν του προσανατολισμὸν πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσιν καὶ ἰδίᾳ τὴν κλίσιν του πρὸς τὴν μυστικὴν, ἀσκητικὴν καὶ ἡσυχαστικὴν κατεύθυνσιν αὐτῆς. Παραλλήλως ὁμοίως ἐξεικονίζεται καὶ ὁ βίος τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μὲ ἀρκετὴν ἐνάργειαν, ἀλλὰ καὶ αἱ προσωπικότητες τοῦ πνευματικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ βίου, μετὰ τῶν ὁποίων συνειργάσθη ὁ ἅγιος. Μὲ σαφήνειαν ἐκτίθεται ἡ κλίσις τοῦ ἁγίου ἐκ νεότητός του πρὸς τὸν ἀσκητισμὸν, ἐγκαταλείψαντος πλοῦτον πατρογονικὸν καὶ πολιτικὴν ἐπιροήν, ἢ ταπεινότης τοῦ βίου του, ἢ αὐστηροτάτη ἐγκράτεια καὶ ἡ ἀπόλυτος ἀνιδιοτέλειά του ἐκδηλουμένη ἐκτὸς τῆς ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀμισθὶ ἀσκήσεως τοῦ διδασκαλικοῦ ἐπαγγέλματος καὶ εἰς τὸ μνημονεῦόμενον περιστατικὸν ὅτι τὸ πατρικὸν του μεριδίον κατέλιπεν εἰς τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ λαβὼν εἰς ἀντάλλαγμα τὰ χρεωστικὰ ὁμόλογα τῶν κατοίκων πρὸς τὸν πατέρα του, ἅτινα ἀκολούθως ἔρριψεν εἰς τὴν πυράν.

Γενικῶς ὁ συγγραφεὺς συλλαμβάνει καὶ ὑπογραμμίζει τὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας κατὰ τὸν ΙΗ' αἰ., τὸν αἰῶνα τῆς θρησκευτικῆς ἀφυπνίσεως τῶν Ἑλλήνων, ὅπως τὸ ἐνσαρκώνει ἡ πλειὰς τῶν ἡγετικῶν μορφῶν Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ, Μακαρίου τοῦ Κορίνθου, Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, τοῦ Διδασκάλου τοῦ Γένους Ἀθανασίου Παρίου καὶ ἄλλων. Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι ἄλλο, εἰ μὴ ἡ προσήλωσις πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον παράδοσιν μὲ τὴν ἐγκράτειαν τοῦ βίου, τὴν καθαρότητα καὶ τὴν θεοσέβειαν. Ἐντὸς τοῦ γενικοῦ αὐτοῦ κλίματος κινούμενος ὁ Μακάριος ἠκολούθησε τὰ βήματα τοῦ Κοσμᾶ μεριμνήσας διὰ τὴν παιδευσιν τοῦ λαοῦ καὶ ἐκδώσας πληθὺν ἔργων οἰκοδομῆς καὶ στερεώσεως τῆς πίστεως, ἐμπνευστῆς, φωτιστῆς καὶ πνευματικὸς ὁδηγὸς τοῦ λαοῦ, μέγας ἀσκητῆς μεταρρυθμιστῆς τῆς Ἐκκλησίας διὰ τε τῶν πράξεων του καὶ τῶν συγγραμμάτων του.

Διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς διαζωγραφῆσεως τοῦ βίου, τῶν ιδεῶν, τῆς δράσεως, τῆς διδασκαλίας καὶ τῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τοὺς συγχρόνους καὶ μεταγενεστέρους τῆς ὄντως μεγάλης καὶ ἁγίας μορφῆς τοῦ Μακαρίου, ὑποδείγματα χριστιανικοῦ βίου καὶ εὐεργέτου τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὁ συγγραφεὺς ρίπτει φῶς εἰς τὸν πνευματικὸν καὶ θρησκευτικὸν βίον τοῦ Ἔθνους μας καὶ τὰς ὁδηγητικὰς του μορφὰς κατὰ τοὺς δύο τελευταίους αἰῶνας τῆς τουρκοκρατίας, τὰς ὁποίας ἀποκαθιστᾷ εἰς τὰς πραγματικὰς τῶν ἐπιβλητικὰς διαστάσεις.

Π. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

*
* *

- MIX. ΑΘ. ΚΑΛΙΝΔΕΡΗ, α') **Ἑπτὰ ἄρθρα** περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀχριδῶν Ζωσιμᾶ, τῶν προγόνων τοῦ Γ. Ζαβίρα κλπ., Θεσσαλονίκη 1972, σχ. 8ον σελ. 31.
β') **Τέσσαρες οἰκισμοὶ περὶ τὴν Σιάτισταν, αἱ συντροφίαι των εἰς πραγματείας 1688—1700**, Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Μακεδονικῆς Ζωῆς», τ. 72 καὶ 73, Θεσσαλονίκη 1972, σελ. 18.

Ὁ συγγραφεὺς, παλαιὸς δόκιμος φιλόλογος καὶ ἐπίτιμος Γενικὸς Ἐπιθεωρητῆς τῆς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, διεκρίνεται ἀπὸ τῆς πρώτης νεότητός του διὰ τὸν ἔρωτα τῆς ἱστορικῆς ἐρεύνης καὶ τὰς προσπάθειάς του πρὸς διερεύνησιν τῆς Ἱστορίας τῆς Δυτικῆς ἰδίᾳ Μακεδονίας.

Εἰς τὰς δύο ἐν ἐπικεφαλίδι σημειουμένας ἐργασίας του συνεχίζει μὲ τὴν κτηθεῖσαν πείρὰν του τὴν ἔρευναν. Οἱ κώδικες τῆς Μητροπόλεως Σιατιστινοῦ καὶ Σιατιστινῆς, τῆς Μητροπόλεως Σερβίων καὶ Κοζάνης, τῆς Μονῆς Ζάμπορδας κλπ. περιέχουν πολὺτίμα στοιχεῖα δι' ὅσους ἔχουν τὴν διάθεσιν καὶ τὴν ὑπομονὴν νὰ ἀποκρυπτογραφήσουν τὰς ἐκεῖ ἐμπεριεχομένας εἰδήσεις, νὰ τὰς συνδυάσουν πρὸς πληροφῶριαν παμποικίλων ἄλλων δυσευρέτων ἐνίοτε παλαιῶν πηγῶν καὶ νὰ ἀναζητήσουν τὴν ἀναπαράστασιν τοῦ ἱστορικοῦ, θρησκευτικοῦ, ἐπαγγελματικοῦ καὶ γενικῶς κοινωνικοῦ βίου τῶν παρελθόντων αἰώνων τοῦ τόπου μας. Ὁ κ. Καλινδέρης ἔχει ἀναδειχθῆ ἄριστος σκαπανεὺς εἰς τὸν τομέα τῶν εὐγενῶν τούτων ἐρευνῶν.

Εἰς τὴν πρώτην ἐκ τῶν ἀνωτέρω μελετῶν του, παρέχει πληροφῶριαν περὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀχιριδῶν Ζωσιμᾶ ἐκ τῶν εἰδήσεων τοῦ κώδικος τῆς Μητροπόλεως Σιατιστινῆς τοῦ 1696, περὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ Σιατιστινοῦ ἐμπόρου καὶ λογίου τῶν προεπαναστατικῶν χρόνων Γ. Ζοβίρσ, περὶ τῆς οἰκογενείας τῶν ἐκ Βλάστης Γερμάνηδων, οἵτινες μεταναστεύσαντες διεκρίθησαν εἰς τὴν νότιον Αὐστρουγγαρίαν καὶ Ρουμανίαν καὶ περὶ τῆς οἰκογενείας τοῦ ἐπίσης ἐκ Βλάστης ὀρμηθέντος Γ. Ζάγλα, συντρόφου τῶν ἀγωνιστῶν Ἰω. Φαρμάκη καὶ Γεωργάκη Ὀλυμπίου. Ἐπίσης ὁ σ. ἀνιχνεύει πλῆθος ἐνδιαφερουσῶν πληροφοριῶν διὰ τὸ διοικητικὸν σύστημα τῶν Κοινοτήτων ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὰς ἐμπορικὰς σχέσεις τῆς περιοχῆς Σιατιστινῆς—Κοζάνης πρὸς τὴν Αὐστρουγγαρίαν, διὰ τοὺς τότε διδασκάλους, διὰ τὸν ἀνταγωνισμὸν τῶν Συντεχνιῶν καὶ τὸν ρόλον τῆς Μητροπόλεως ὡς ὑπερτέρας σεβαστῆς ἐξουσίας, παρέχει δὲ οὕτω εἰκόνα ἀρκούντως σαφῆ διὰ τὴν κοινωνικὴν κατάστασιν τῶν κατοίκων, τὰς σχέσεις των καὶ τὰ ἦθη τῆς ἐποχῆς.

Εἰς τὴν δευτέραν μελέτην ὁ συγγραφεὺς πάλιν ἐκ τῶν κωδίκων, ἐκ προηγουμένων του ἐρευνῶν καὶ ἐκ παλαιᾶς βιβλιογραφίας (Leake, Rouqueville κλπ.) συλλέγει πληροφῶριαν καὶ ἀποσαφηνίζει τὰς σχέσεις, τὸν ἰδιωτικὸν βίον τῶν ἀτόμων, τὴν θρησκευτικὴν, ἔθνικὴν καὶ κοινωνικὴν παράδοσιν τῆς περιοχῆς Σιατιστινῆς καὶ τῶν περὶ αὐτὴν χωρίων Γριάτσανη, Παλαιοχώριον, Πεκρεβένικον, Παλαιόκαστρον, Πέτροβον, Κοντσικόν, Δρυάνοβον κλπ. Καθὼς οἱ κώδικες τῶν Μητροπόλεων ἀποτελοῦν εἶδος ληξιαρχείου, κτηματολογίου, ἀρχείου ἐμποροβιοτεχνικοῦ ἐπιμελητηρίου, ἐμποροδικείου, δικαστηρίου κλπ., ἐκ τῶν εἰδήσεων τούτων καὶ ἐκ τῶν εἰδήσεων τοῦ κώδικος τῆς Μονῆς Ζάμπορδας ὁ ἠσκημένος ὀφθαλμὸς τοῦ συγγραφέως διακρίνει οὐχὶ μόνον τὰς συναλλακτικὰς σχέσεις τῶν ἐμπόρων τῶν χωρίων πρὸς τοὺς ἐμπόρους τῆς Σιατιστινῆς καὶ τὴν κοινωνικὴν συγκρότησιν τοῦ τόπου, ἀλλὰ διακρίνει καὶ τὰς μετακινήσεις τῶν κατοίκων τῆς περιοχῆς καὶ τὴν δικροσίαν των πρὸς τὰ διάφορα μεγαλύτερα κέντρα καὶ κυρίως πρὸς τὴν Βλάστην καὶ τὴν Σιάτισταν καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἐρήμωσιν κατὰ καιροῦς διαφόρων χωρίων.

Π. Κ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ

* *

ΜΑΡΙΑΣ ΜΑΝΤΟΥΒΑΛΟΥ, **Τὰ ἐν Ἑλλάδι πολιτικὰ γεγονότα τοῦ 1862 καὶ τὰ ἐν τῷ «Παρνασσῷ» κατάλοιπα τοῦ Δ. Βούλγαρη**, Ἀθήναι 1971, σελ. 193.

Τὸ ἔτος 1939 ὁ Κ. Δ. Λεβίδης, ἰδρυτικὸν στέλεχος τοῦ «Παρνασσοῦ», ἐδώρησεν εἰς τὸν Σύλλογον τὴν πλουσιωτάτην βιβλιοθήκην του, συγχειμένην ἐξ ἐν-